

На другому етапі запроваджуються організаційно-правові засади реформування ключових елементів системи державного управління.

На третьому етапі поглиблюються трансформаційні процеси, формуються нові інститути, організаційні структури та інструменти державного управління.

На всіх етапах реформи вживаються заходи щодо її законодавчого, кадрового, наукового та інформаційного забезпечення, зміцнення та оновлення нових фінансово-економічних основ державного управління.

Реалії та перспективи конституційно-правового регулювання інтелектуальної власності в Україні

Костенко Н.В. - заступник директора з виховної роботи Вишенської ЗОШ Т-ТТТ ступенів Бориспільської районної ради Київської області, вчитель української мови і літератури та світової літератури, вчитель вищої категорії.

На сьогодні поряд із необхідністю забезпечення прав людини постає потреба у забезпеченні прав у сфері інтелектуальної власності, що вважається одним з ключових моментів у багатьох країнах світу. Для реалізації цього завдання розробляються потужні законодавчі механізми, розбудовується фундаментальна правова база, утворюються спеціалізовані органи. Т одним з головних факторів, який, по суті, лежить в основі всього цього масиву є не що інше як закріплення гарантій та механізмів реалізації в конституціях держав.

Визнання існування інституту інтелектуальної власності в Україні та його утвердження серед основних прав людини в конституційних нормах виступає одним з факторів, які підносять Конституцію держави на один з найвищих рівнів щодо її якості.

Але не дивлячись на наявність такого прогресивного Основного закону в нашій державі, який покликаний охороняти суспільні відносини, права людини і зокрема права інтелектуальної власності, забезпечувати розвиток науки, мистецтв, творчості, Україна в 2012 році відзначилася у своєрідному міжнародному анти рейтингу (Рейтинг країн з найвищим рівнем контрафакту), який ведеться Міжнародним альянсом інтелектуальної власності, так званому «списку 301».

Крім того, Україна знаходиться у списку країн-порушниць, який ведеться Американською торговою палатою і регулярно відзначається, як країна із найвищим рівнем порушення прав інтелектуальної власності. Т це при тому, що країна має досить потужну законодавчу базу, спеціальні органи, які покликані не допустити виникнення вище зазначених ситуацій.

Вважаємо, одна з причин лежить на поверхні і є цілком зрозумілою. Це недовірність Основного Закону України, відсутність в ньому механізмів і реальних гарантій, які б формували реально працююче законодавство та систему ефективно діючих органів, зокрема, в сфері інтелектуальної власності.

Тому необхідно дослідити існуючі конституційно-правові норми, які на сьогоднішній день існують в галузі забезпечення права інтелектуальної власності і спробувати окреслити шляхи виходу з такої несприятливої та неперспективної ситуації.

Знову звернемося до змісту положень Конституції України, які покликані будувати фундамент ефективного законодавства в галузі інтелектуальної власності. Ці норми, на наш погляд, мають ряд недоліків, серед яких віднесення інтелектуальної власності до речового права, дублювання положень, розрізнення норм, які регулюють розглядуване поняття в різних статтях. Проте, ще не було згадано два вагомих, як на нашу думку, недоліки.

Недолік вбачаємо в тому, що фактично ці гарантії нічим не підкріплюються, обов'язки дотримання гарантій ні на кого не покладаються. Адже держава, як правова категорія, нічого зробити не може, мається на увазі, що вказані задачі мають покладатися

не просто «на державу», а на певну одиницю державного апарату, на орган, який мав би здійснювати певне коло повноважень і нести перед народом відповідальність щодо досягнення результатів і поставлених завдань. Звісно, формально, це можна покласти на Президента України, як гаранта додержання Конституції України та прав і свобод людини і громадянина (стаття 102 Конституції України). Проте, реальний правовий стан речей зайвий раз демонструє підтвердження недосконалості конституційних норм і відсутності дієвих конституційних гарантій. З цього приводу висловились і укладачі Науково-практичного коментаря до Конституції України, зазначивши, що: " В Україні реалізація обов'язку держави поки що не є достатньою, не завжди ефективною".

Для порівняння пропонуємо звернутися, до американської конституції. В світі давно відоме особливе ставлення американського населення до основного закону власної держави. Мабуть жодні внутрішні суспільні відносини не оминають згадування норм Конституції. Підтвердженням дієвості зазначеного акту є те, що Верховний Суд США, розглядаючи справи щодо інтелектуальної власності, опирається безпосередньо на норми Конституції і виносить рішення лише у відповідності до її положень. Крім того, в галузі забезпечення права інтелектуальної власності науковці відзначають виникнення своєрідного процесу «конституціоналізації інтелектуальної власності».

Важливим є також те, що реалізація норм щодо утвердження права інтелектуальної власності та розвиток наук, охорона авторських прав на найвищому рівні покладається на Конгрес США, який є відповідальним перед народом.

Зазначені вище факти беззаперечно свідчать про незамінну роль Конституції США в американському законодавстві та суспільстві. Безумовно, цей акт не є ідеальним, проте він є прикладом реально працюючої конституції як базового, фундаментального закону, який не просто декларує положення.

У порівнянні, вітчизняна Конституція згадується переважно у політичних баталіях, спекулятивних спорах, суперечках щодо спроб змінити Основний закон і в жодному разі не у повсякденному житті пересічними громадянами.

Визначаючи перспективи конституційно-правового регулювання інтелектуальної власності в Україні, необхідно звернути увагу на наступне.

У вітчизняній практиці щодо характеру закріплення норм, які стосуються інтелектуальної власності український законодавець закріпив положення що, регулюють даний інститут в двох нормах.

Одна з них, стаття 41 передбачає однакове правове забезпечення для зовсім різних правових категорій: права власності, яке має речову природу та права інтелектуальної власності, яке відрізняється нематеріальним характером. На нашу думку, такий підхід є недоречним та суперечить правовій природі самого поняття інтелектуальної власності, відтак на рівні Основного закону держави така неточність є неприпустимою, логічним видається, що застосування одних і тих самих конституційних норм до різних правових категорій недоцільно і вони потребують окремого регулювання.

Можливо саме економічний аспект та можливість отримання вигоди від результатів інтелектуальної, творчої діяльності, їх ринкова обіговість наштовхнули нашого законодавця на закріплення даного інституту поряд із правом власності, яке має матеріальний, речовий зміст.

Тим не менш, з огляду на загальноправові, теоретичні погляди на природу і сутність інтелектуальної власності та ґрунтуючись на позитивному досвіді іноземних держав, світовій практиці, яка здебільшого не користується пропріетарним підходом щодо конституційно-правового забезпечення даного інституту, вважаємо, що назріла потреба в оптимізації конституційних положень щодо регулювання згаданого інституту.

Друга норма, про яку ми згадували, стаття 54 Конституції України, яка по суті містить загальні положення щодо інтелектуальної власності. Дана стаття серед іншого також, як і стаття 41, закріплює право на результати інтелектуальної, творчої діяльності. З тією тільки різницею, що в даному випадку не відбувається ототожнення права

інтелектуальної власності із звичайним правом власності.

Таким чином, в жодному разі не принижуючи цінності та прогресивності змісту конституційних положень в сфері забезпечення права інтелектуальної власності, вважаємо, що для забезпечення реальної дієвості вітчизняного Основного Закону, необхідний негайний законодавчий перегляд окреслених норм, їх переосмислення та внесення змін, згідно сучасних вимог та правових європейських тенденцій, оскільки конституційна норма повинна бути логічною і змістовною, містити гарантії та механізми власної реалізації.

А головне, вона повинна бути ефективною і діючою. Адже положення Основного Закону реалізуються на рівні інших галузей права: цивільного, кримінального, адміністративного, інформаційного тощо і прямо впливають на якість як самого законодавства, так і на якість життя у суспільстві.

Відзначимо, що Конституція як базовий суспільний регулятор відіграє важливу роль в утвердженні і забезпеченні прав і свобод людини, серед яких одне з провідних місць займає право інтелектуальної власності.

Адміністративна відповідальність за порушення в сфері митного права

Свешнікова М.М. - студентка навчально-наукового інституту права і психології Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: викладач кафедри загально-правових дисциплін навчально-наукового інституту права і психології Національної академії внутрішніх справ - **Юрковська Л.Г.**

Актуальність даної теми обумовлена тим, що в умовах побудови правової держави, становлення в Україні громадянського суспільства особливе місце посідає також галузь митних правовідносин, митної справи.

Низка теоретичних та практичних аспектів реалізації митними органами України заходів із боротьби з порушеннями митних правил досліджувалася С.О. Барановим, Л.М. Дорофєєвою, А.В. Дусик, В.Т. Комзюком, Т.О. Коломоєць, Т.В. Корневою, А.В. Мазуром, А.І. Педешком, Д.В. Приймаченком, С.В. Продайком та деякими іншими вченими [2, а 3].

Адміністративні стягнення за порушення митних правил — це заходи відповідальності за митні правопорушення, що передбачені санкцією норми митного права. Вони застосовуються митними органами (посадовими особами митних органів) і поряд із загальними мають ряд спеціальних характерних ознак. По-перше, адміністративні стягнення за порушення митних правил завжди відбивають реакцію держави на правопорушення у вигляді негативної оцінки як зробленого правопорушення, так і самого правопорушника. По-друге, адміністративно-правові стягнення за порушення митних правил за своєю соціальною сутністю є засобами примусу. По-третє, у МК України міститься вичерпний перелік стягнень за порушення митних правил. Інші стягнення, крім тих, що передбачені в МК України, посадові особи митних органів застосовувати не можуть.

У главі 68 МК України міститься перелік видів порушень митних правил, за які настає адміністративна відповідальність.

Накладення стягнення за порушення митних правил окрім загальних спричиняє певні спеціальні правові наслідки. Особа, яка була піддана адміністративному стягненню за порушення митних правил, протягом року з дня закінчення виконання стягнення вважається покараною в адміністративному порядку. Повторне ж здійснення протягом року порушення митних правил визнається обставиною, що обтяжує відповідальність за порушення митних правил із усіма наслідками, що звідси випливають, у тому числі тягне застосування більш суворого адміністративного стягнення.

Варто зауважити, що за одне і те саме порушення митного законодавства може накладатися тільки основне або основне і додаткове стягнення. Якщо статтею, якою